

Узагальнений бюлетень про стан масивів поверхневих вод у суббасейні Прип'яті та середнього Дніпра у межах Житомирської області за I квартал 2021 року

Моніторинг поверхневих вод у суббасейні Прип'яті проводився на 6 масивах поверхневих вод, забір води з яких здійснюється для задоволення питних і господарсько-побутових потреб населення та 7 транскордонних ділянках водотоків, визначених відповідно до міждержавних угод про співробітництво на транскордонних водних об'єктах.

Якість води визначалась за 21 показником, 13 із них - основні хімічні та фізико-хімічні показники визначені постановою Кабінету Міністрів України від 19.09.2018 № 758 та 8 показників, що можуть вплинути на якість питної води.

За I квартал 2021 року забезпечено виконання планових показників у повному обсязі, з яких:

За програмою державного моніторингу на масивах поверхневих вод у суббасейні Прип'яті:

- для визначення якості води за хімічними та фізико-хімічними показниками відібрано 38 проб і виконано 1059 вимірювань складу та властивостей поверхневих вод;

- для визначення якості води за радіологічними показниками відібрано 23 проби.

За програмою державного моніторингу на масивах поверхневих вод у суббасейні середнього Дніпра у межах Житомирської області:

- для визначення якості води за хімічними та фізико-хімічними показниками відібрано 15 проб і виконано 315 вимірювань складу та властивостей поверхневих вод;

- для визначення якості води за радіологічними показниками відібрано 3 проби.

За результатами проведених досліджень, у порівнянні з аналогічним періодом минулого року, гідрохімічний стан води знаходився на задовільному рівні, з незначними сезонними змінами якісних показників води, значення яких відповідають середньорічним значенням для весняно-зимового періоду.

Основні фактори, які впливали на якісний стан води, це нестійкий температурний режим, опади у вигляді дощу та мокрого снігу різної інтенсивності, коливання рівнів води та збільшення поточної водності річок, що сприяло продовженню гідрохімічних процесів самоочищення води.

Вміст розчиненого у воді кисню протягом I кварталу 2021 року знаходився у межах норми: суббасейн Прип'яті - 7,52-13,07 мгО₂/дм³, суббасейн середнього Дніпра - 12,32-13,92 мгО₂/дм³.

Суббасейн Прип'яті:

На транскордонних ділянках водотоків у I кварталі поточного року по усіх створах фіксується перевищення нормативів за показниками: ХСК в 1,8-2,5 раза (27,10-38,25 мгО/дм³), БСК₅ в 1,0-1,3 раза (3,01-3,80 мгО₂/дм³), залізу загальному в 2,1-16,2 раза (0,213 -1,617 мг/дм³) та нітрогену амонійному в 1,3- 1,7 раза, крім р.Уборть, с.Рудня Хочинська (0,13-0,868 мг/дм³).

В р. Льва, с. Переброди та р. Ствига, с.Познань має місце одноразового перевищення показників за вмістом нітрогену нітритного відповідно в 1,2 та 1,4 раза та в р.Прип'ять, с.Сенчиці і р.Горинь, с.Висоцьк – за вмістом фосфору ортофосфатів відповідно в 1,6 та 1,8 раза.

Найгірші значення показників, які характеризують органічне забруднення зафіксовані в р. Прип'ять, с. Довляди, де показник ХСК перевищує норму в 2,5 раза, БСК₅ у 1,7 раза, а вміст марганцю в 18,0 раз.

Найчистіші точки моніторингу транскордонних водотоків: р. Ствига, права пр. р.Горинь, с. Познань: ХСК 27,10 мгО/дм³ (перевищення в 1,8 раза); р. Уборть, с. Рудня Хочинська: БСК₅-3,01 мгО₂/дм³ (у межах норми).

На масивах поверхневих вод забір води з яких здійснюється для задоволення питних і господарсько-побутових потреб населення також має місце перевищення по усіх створах в 1,1-3,2 раза показника ХСК (15,67-48,73 мгО₂/дм³) який характеризує органічне забруднення.

Максимальне перевищення нормативу зафіксоване за ХСК у 3,2 раза у р. Стир, питний водозабір м. Луцьк.

Найбільший вплив на формування якості води чинять процеси розкладання органічних речовин, спричинені продуктами життєдіяльності живих організмів, які потрапляють у водні об'єкти, передусім, від точкових джерел з недостатньо очищеними стічними водами населених пунктів, промисловими стічними водами. У суббасейні Прип'яті відзначається високий рівень заболоченості. З поверхні боліт у водні об'єкти також надходять природні органічні речовини гумусового походження, як результат у річках Случ, питний в/з м. Новоград-Волинський та Уж, питний в/з м. Коростень вміст заліза загального перевищує нормативне значення відповідно в 1,8-4,0 рази.

Серед питних водосховищ суббасейну Прип'яті найчистіші точки моніторингу з мінімальним перевищенням показників зафіксовані на р. Случ, с. Чернелівка, питний в/з м. Хмельницький та р. Хомора, м. Полонне.

Якість води у транскордонних водотоках та поверхневих питних водозаборах суббасейну Прип'яті порівняно з аналогічним періодом минулого року суттєвих змін не зазнає.

Суббасейн середнього Дніпра у межах Житомирської області:

В суббасейні середнього Дніпра у межах Житомирської області моніторинг поверхневих вод проводиться на 5 МПВ, забір води з яких здійснюється для задоволення питних і господарсько-побутових потреб населення.

Усі показники відповідають нормативним значенням, за винятком хімічного споживання кисню (ХСК) по усіх пунктах спостережень, яке становить 25,75-33,91 мгО₂/дм³ та перевищує норму в 1,7-2,3 раза; заліза загального - у р.Тетерів в 1,1 раза (0,325 мг/дм³), р.Возня в 1,9 раза (0,558 мг/дм³) та Ірша (Малинське водосховище) в 1,5 раза (0,437 мг/дм³) та в р.Ірша (Малинське водосховище) вмісту марганцю в 1,7 раза (0,165 мг/дм³).

Максимальне значення ХСК зафіксоване у р. Тетерів, питний в/з м. Житомира, а мінімальне у річках Возня та Ірша (Іршанське водосховище).

Порівняно з аналогічним періодом 2020 року рівень забруднення поверхневих питних водозаборів істотно не змінився і знаходиться у межах значень характерних для цього періоду року.

Узагальнена інформація про результати моніторингу якості вод у контрольованих створах надана органам місцевого самоврядування, управлінню екології та природних ресурсів Житомирської облдержадміністрації.

Результати вимірювань опубліковані за допомогою веб-системи Держводагентства «Моніторинг та екологічна оцінка водних ресурсів України» <http://monitoring.davr.gov.ua>, яка вміщує інформацію про:

- водний об'єкт, на якому проводиться моніторинг вод
- показники, за якими проводиться дослідження
- періодичність здійснення вимірювань
- лабораторію, яка здійснює відбір проб та проводить вимірювання.

Інтерактивна карта забрудненості річок (<https://texty.org.ua/water/>) по результатам моніторингу дає можливість оцінити стан водного об'єкта по параметрам забруднення, порівняти його із встановленими нормами, з'ясувати як дані змінювалися протягом 5 років.